

Комунальний заклад
«Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради

**Оформлення індивідуальної
програми розвитку дитини
за новим зразком
у закладі дошкільної освіти**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ЖИТОМИР 2022

УДК 376-056.2:373.2](072)

О-91

*Рекомендовано до друку вченою радою комунального закладу
«Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради (протокол від 14 січня 2022 року № 1)*

Рецензенти:

Ярмола Наталія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з наукової роботи Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України

Калінін Вадим Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора з навчально-методичної роботи комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

О-91 Оформлення індивідуальної програми розвитку дитини за новим зразком у закладі дошкільної освіти : методичні матеріали / КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР ; за ред. О. С. Голентовської. – Житомир, 2022. – 16 с.

Методичні матеріали представляють огляд обов'язкових кроків, необхідних для реалізації рівня підтримки, відповідного потребам дитини, у закладі дошкільної освіти, зокрема оформлення індивідуальної програми розвитку за новим зразком.

Адресовано педагогічним працівникам, які є учасниками команд психолого-педагогічного супроводу і працюють з категорією дітей, які мають особливі освітні потреби, а також фахівцям інклюзивно-ресурсних центрів для здійснення інформаційно-просвітницької діяльності.

© Комунальний заклад
«Житомирський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти» Житомирської обласної ради, 2022

СКОРОЧЕННЯ

АС «ІРЦ»	Автоматизована система «ІРЦ»
ЗДО	Заклад дошкільної освіти
ЗУН	Знання, уміння, навички
ІНП	Індивідуальний навчальний план
ІПР	Індивідуальна програма розвитку
ІРЦ	Інклюзивно-ресурсний центр
КО	Комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку дитини (комплексне обстеження розвитку)
КППС (КС)	Команда психолого-педагогічного супроводу (команда супроводу)
КРЗ	Корекційно-розвиткові заняття
ООП	Особливі освітні потреби (особливі потреби)

Індивідуалізація освітнього процесу є важливим критерієм розвитку інклюзивності закладу. Основна мета індивідуалізації – максимальне розкриття потенціалу дитини, забезпечення прогресу її розвитку, участі у соціальному середовищі, й водночас своєчасне та ефективне втручання задля корекції. Ефективний спосіб, у який можливо це реалізувати, – створення індивідуальної моделі підтримки для дитини у закладі дошкільної освіти.

Документ, що забезпечує саме індивідуалізований підхід, закріплює спектр корекційно-розвиткової та психолого-педагогічної допомоги, методи та підходи опанування різних видів діяльності за освітніми напрямками відповідно до можливостей дитини – індивідуальна програма розвитку.

Розглянемо структуру ІПР нового зразка відповідно до змін, внесених згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 р. № 769 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти», у розрізі тонкощів роботи з кожним її пунктом.

Розділ ІПР	На що потрібно звернути увагу?
1 Період виконання	ІПР створюється виключно на один навчальний рік, а у разі потреби й на літній період. На кожен наступний рік інклюзивного навчання потрібно створювати ІПР відповідно до розвитку та можливостей дитини. Батьки можуть отримати копію ІПР на вимогу. Якщо дитина змінює заклад освіти, то копія ІПР разом з іншими документами особової справи подається батьками (законним представникам) до закладу освіти, де продовжуватиметься навчання далі. Термін зберігання документа в закладі дошкільної освіти складає 3 роки
2 Загальні відомості про дитину	ІПР є документом з обмеженим колом доступу до його змісту. Оприлюднення ІПР у будь-якому форматі без збереження конфіденційності даних є неприпустимим (наприклад: оприлюднення на вебресурсі закладу освіти), проте внесення даних до автоматизованої системи «ІРЦ» – обов'язковим (за використання онлайн-кабінету закладу освіти, що забезпечує доступ до системи). Якщо дитина має інвалідність та відвідує реабілітаційну установу, то індивідуальна програма її реабілітації має

	узгоджуватися з ІПР. Звертаємо увагу, що це два різні документи
3 Індивідуальні особливості розвитку дитини	Коректно оформлена (зібрана, проаналізована, перевірена) інформація про індивідуальні особливості розвитку дитини – крок, важливість якого не потребує зайвих аргументів, оскільки від нього залежить успішність моделювання освітнього маршруту, мінімізація ризиків чи недоречних впливів, задоволення потреб.
Наявний рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)	<p>Інформацію про наявний рівень знань, умінь, навичок ви можете отримати з декількох джерел, попередньо обміркувавши її на предмет реальної відповідності особистості дитини:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● протоколи спостережень (якщо ви здійснювали цю процедуру в закладі освіти); ● стандартизовані скринінгові тести, методики; ● портфоліо; ● бесіди, опитування або анкетування батьків вихованця; ● висновок ІРЦ (важливо звертати увагу на терміни проведення КО); ● якщо дитині до 3 років, радимо звернути увагу на інструментарій за покликанням URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/13476/file/Red%20flags.pdf <p>Наголошуємо, що дані, які ви вказуєте, мають відношення до актуальної зони розвитку дитини зі знаком «+», її сильних сторін. Тобто що знає, вміє, може, розуміє, використовує ЗАРАЗ, а не потенційно. Також у вас є висновок за результатами проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини в ІРЦ, а отже п. 5 може бути помічним. Фахівці ІРЦ провели детальне вивчення можливостей та потреб дитини за основними сферами розвитку. Отже, інформація із графі «Компетенція (знання, здібності, уміння, навички)» висновку ІРЦ може бути представлена у розділі ІПР «Наявний рівень знань, вмінь і навичок дитини (компетенції)».</p>

Опис освітніх труднощів дитини

Будьте пильними щодо термінів проведення комплексного обстеження в ІРЦ, оскільки дані могли вже давно втратити свою актуальність (навіть за 3-місячний термін), а у вас завдання відобразити НАЯВНИЙ (актуальний) рівень компетенцій. У такому випадку ця місія повністю покладається на команду психолого-педагогічного супроводу, а вищезгаданий інструментарій для вивчення (стандартизовані тести, портфоліо, спостереження, бесіди, опитування, анкетування батьків) – у допомогу.

Оформлення другої граfi п. 3 ІІР передбачає використання даних про актуальну зону розвитку дитини, але з боку труднощів, прояву особливих освітніх потреб, які вона має. Таку інформацію ви також маєте із п. 5 висновку ІРЦ у контексті здійсненої оцінки кожної зі сфер розвитку та відповідних рекомендацій.

Зверніть увагу, що проаналізувати як можливості, так і труднощі дитини ви можете, орієнтуючись на окремі параметри, за якими буде зрозумілим функціонування кожної зі сфер її розвитку. Наприклад:

- розвиток інтелектуальної сфери – вкажіть на особливості мислення, уваги, пам'яті, уяви та творчості; математичні уявлення (кількість, розмір, обсяг, форма та інше); знання про навколишній світ та орієнтацію в просторі (місце проживання, явища природи та пори року, час доби, світ рослин та тварин тощо); розуміння інструкцій, дій наслідувального характеру;
- розвиток сенсорної, моторної сфери – зазначте специфічні особливості сприймання та відчуттів (функціонування аналізаторів); темп обробки інформації, маніпулювання предметами, координацію рухів (в тому числі надмірна повторюваність окремих рухів); тикозні стани;
- розвиток мовленнєвої сфери – особливості вербальної та невербальної комунікації (в тому числі обсяг словникового запасу, багаторазове та однотипне повторення звуків, складів, слів); розуміння зверненого мовлення, форми і засоби спілкування, міжособистісна комунікація; специфіка артикуляції, звукоутворення, гучності, темпу, ритму, мелодійності мовлення;
- розвиток фізичних здібностей – відповідність загального фізичного розвитку дитини віковим нормам, спосіб пересування та м'язовий тонус; втомлюваність та працездатність, координація тіла; харчова поведінка;

- фізична активність (в тому числі надмірна збудливість, метушливість), важливі зміни у показниках соматичного та психічного здоров'я (якщо це важлива для організації освітнього процесу інформація);
- розвиток емоційно-вольової сфери – прояви емоційних реакцій, їхня відповідність (адекватність) ситуації, обставинам; домінуючий емоційний фон; реакція у ситуації успіху/невдачі; рівень тривоги, в тому числі сепараційної (стан «без мами»); здатність до вольового зусилля, саморегуляція; прояви нетипових (специфічних) емоційних реакцій, виклична, опозиційна, агресивна поведінка;
- розвиток соціальної сфери – рівень засвоєння дитиною норм, правил, соціальних ролей, традицій; особистісні риси (інтереси, мотивація, прояви рис характеру, звички); контактність та особливості взаємодії із соціальним середовищем (інтерес/відстороненість, активність/пасивність; доброзичливість/ворожість тощо); рівень самостійності, рівень розвитку навичок самообслуговування, гігієнічні навички;
- освітні труднощі – особливості сприймання та розуміння аудіальних/візуальних інструкцій, робота з аудіальною/візуальною інформацією; специфіка процесів запам'ятовування-осмислення-відтворення (наслідування); сформованість графічних навичок, математичні операції, побудова алгоритму дій, прогнозування наслідків та інше.

Потреби

У цій графі вам потрібно деталізувати те, що необхідно покращувати, розвивати, формувати, вдосконалювати, доводити до автоматизму, аби забезпечувати прогрес або утримувати на належному рівні прояву окремі показники психічного та особистісного розвитку дитини. Слід пам'ятати, що ІПР складається терміном на 1 навчальний рік, тому і потреби повинні мати конкретний характер. У п. 5 висновку ІРЦ також є однойменна графа, що відображає вектор необхідних втручань чи підтримки.

Крім того, окремі потреби протягом року можуть додаватися, а інші втрачати свою актуальність. Враховуючи цей фактор, важливо здійснювати систематичний моніторинг якості усіх процесів забезпечення належної підтримки для дитини, за який несе відповідальність команда психолого-педагогічного супроводу, зокрема у часі перегляду ІПР – мінімум 3 рази на рік.

Приклад

Наявний рівень знань, умінь, навичок дитини (компетенції):

продуктивний контакт встановлюється поступово, за умови ініціативи з боку інших. Доброзичливо реагує на звернення до себе, епізодично приймає запрошення долучитися до спільної гри, але у супроводі дорослого.

Інструкції виконує за допомогою наслідування дій дорослого.

Опис освітніх труднощів дитини:

самостійна ініціатива до взаємодії не проявляється. Уникає спільних активностей з іншими, спілкування, висловлення власних потреб чи вподобань. Надає перевагу усамітненню, ігровій діяльності наодинці.

Потреби:

розвивати вміння висловлювати свої прохання вербально або жестово-мімічними засобами.

Дбати про організацію доброзичливого та підтримуючого середовища, у якому дитина здобуватиме позитивний досвід взаємодії, стосунків з іншими, адекватних емоційних реакцій, дотримання норм поведінки.

Заохочувати самостійність, ініціативність шляхом створення ситуацій успіху

4 Рекомендації щодо організації освітнього процесу дитини з особливими освітніми потребами (зазначити необхідне):

1) рекомендований рівень підтримки

При визначенні рівня підтримки у ЗДО треба орієнтуватися на висновок ІРЦ, а також на фактичні потреби дитини з ООП.

Важливо! Зверніть увагу на дату видачі висновку ІРЦ. У висновках нового зразка (починаючи з 1 січня 2022 року) фахівці/консультанти ІРЦ визначають рівень підтримки дитини у ЗДО, проте у висновках, які видані до 1 січня 2022

2) адаптація та модифікація освітнього середовища

3) наявність

року, цієї інформації немає. Тому керівник ЗДО має організувати засідання команди супроводу, члени якої разом з фахівцями ІРЦ та обов'язково батьками дитини з ООП визначають рівень підтримки.

Визначаючи рівень підтримки потрібно враховувати складність порушень у дитини, а також кількість годин КРЗ, зазначених у висновку ІРЦ. Якщо під час встановлення рівня підтримки виявлено невідповідність кількості годин додаткових послуг, визначених у висновку ІРЦ, реальним потребам дитини, то рівень підтримки, в тому числі кількість годин додаткових послуг, встановлюється з урахуванням складності порушень дитини з ООП командою супроводу.

Також, визначаючи рівень підтримки, орієнтуйтеся на інтелектуальні можливості дитини, адже при V рівні підтримки дитина навчатиметься за модифікованим розкладом, а результати навчання будуть змінені (наприклад, дитина має інтелектуальні труднощі найтяжчого ступеня прояву), а при III рівні підтримки передбачена лише адаптація змісту навчання та адаптований розклад (наприклад, у дитини проявляються навчальні труднощі помірного ступеня прояву).

Із запропонованого переліку адаптацій та модифікацій обирайте ті пункти, які доцільні для конкретної дитини з ООП. Також у п. 5 висновку ІРЦ фахівці прописують рекомендовані адаптації/модифікації, чим і можна скористатися при заповненні даного пункту ІПР з огляду на актуальність та термін видачі висновку КО.

Наприклад, для дитини із функціональними труднощами (обмеження життєдіяльності опорно-рухової структури) варто обрати доступність, збільшення часу на виконання завдань, а для дитини з інтелектуальними труднощами – приміщення для усамітнення, руховий режим, картки-підказки, скорочення змісту матеріалу тощо.

До психолого-педагогічної адаптації можна ще додати: використання таймера, пісочного годинника; гімнастики для очей, дихальні вправи, пальчикові гімнастики; чергування видів діяльності; аудіо-, відеоматеріали. До засобів альтернативної комунікації відносимо: жести мови, картки PECS, мобільні додатки, програма Makaton, піктограми тощо.

Під час вибору позначок «так»/«ні» максимально врахуйте

індивідуального
плану

інтелектуальні можливості дитини з ООП, адже якщо дитина має інтелектуальні труднощі, то вона навчатиметься за наявності індивідуального навчального плану. Для дітей, які потребують I рівня підтримки в ЗДО, ІНП не передбачений. У разі потреби індивідуальний навчальний план рекомендують дітям, які потребують II–V рівня підтримки у ЗДО.

Якщо КППС обирає позначку «так», то для кожного освітнього напрямку має бути окрема таблиця з цілями, очікуваними результатами та моніторингом, що додається додатками до ІПР.

Важливо! ІНП складається строком на три місяці з подальшим його впровадженням протягом навчального року за освітніми напрямами, тому графі «Цілі та завдання» і «Очікувані результати/уміння, які планується досягти» варто формувати максимально конкретно та досяжно для кожної дитини з ООП індивідуально.

Приклад

Під час реалізації освітнього напрямку «Дитина в соціумі» (за програмою «Я у світі» 2019 року, старший дошкільний вік) у колонці «Цілі та завдання» означимо для дитини з ООП наступну ціль: Збагачувати знання про соціальне довкілля (сім'ю, родину). У колонці «Очікувані результати/уміння, які планується досягти» зазначимо: Має уявлення про поняття «сім'я», «родина»; намагається проявляти турботу про батьків, інших членів сім'ї. У графі «Моніторинг та оцінювання досягнень» треба використовувати позначки «+» – виконує, «+-» - виконує несистематично або виконує з допомогою, «-» – не виконує з періодичністю щомісяця (наприклад, станом на 1 жовтня, на 1 листопада і т. д.).

4) освітній процес
здійснюється

Обираючи один з пунктів, потрібно звернути увагу на рівень підтримки та на фізичні можливості дитини з ООП (працездатність, втомлюваність, соматичні захворювання та/або обов'язковий прийом ліків тощо), а також на наявність чи відсутність інтелектуальних труднощів.

Освітній процес здійснюватиметься «за розкладом групи» для дітей, які потребують I рівня підтримки;

«за розкладом групи та розкладом проведення корекційно-розвиткових занять» – II рівня підтримки (КРЗ проводитимуться за окремим розкладом);

«за адаптованим розкладом з відвідуванням окремих занять» – III і IV рівня підтримки (для дитини можливе

	<p>скорочення тривалості певного заняття, а КРЗ проводитимуться за окремим розкладом); «за модифікованим розкладом» – V рівня підтримки (дитина відвідає заклад освіти відповідно до ІПР з обов'язковим періодичним включенням в освітній процес, тобто буде присутня на окремих заняттях невеликий проміжок часу, а в часі інших занять можуть бути проведені КРЗ). Розклад затверджується керівником ЗДО та оформлюється у додатках до ІПР</p>
<p>5 Потреба у консультації з</p>	<p>Важливим аспектом діяльності працівників закладу дошкільної освіти є співпраця з іншими фахівцями. Зокрема, це можуть бути консультації з:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, які можуть надавати рекомендації щодо розробки ІПР, консультувати про рівні підтримки та кваліфікований супровід дитини з ООП; • працівниками спеціальних закладів освіти, які можуть надавати методичну допомогу, особливо у складних випадках; • іншими фахівцями, наприклад представниками медичних установ, соціальних служб, фахівцями, які займаються приватною практикою та мають відповідні сертифікати тощо
<p>6 Додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (заняття)</p>	<p>Дивимось на рекомендації ІРЦ, але розуміємо, що команда психолого-педагогічного супроводу може вносити свої корективи (з огляду на актуальні потреби дитини). Керуємось постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 р. № 88. Орієнтуємось на висновок ІРЦ щодо КО розвитку дитини, пункт «Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги», «Напрямок». Вказані фахівцями напрями допомоги переносимо у пункт «Найменування заняття (послуги)». Важливо! Обсяг (кількість годин) психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг НЕ враховується під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дитину з особливими освітніми потребами у закладі дошкільної освіти. Пам'ятайте, що в п. 4. 4 ІПР вами розглядалося питання розкладу освітнього процесу, тому планування та проведення КРЗ узгоджуватиметься з його адаптацією/модифікацією у разі потреби</p>

<p>7 Потреба асистента дитини</p>	<p>У межах III, IV та V рівнів підтримки в освітньому процесі в закладах дошкільної освіти може бути реалізована потреба в присутності асистента дитини, який сприятиме адаптації та соціалізації вихованця у колективі, здійснюватиме його персональний супровід.</p> <p>За рекомендаціями інклюзивно-ресурсного центру та письмовою заявою одного з батьків або іншого законного представника дитини заклад дошкільної освіти забезпечує доступ до освітнього процесу асистента дитини з особливими освітніми потребами (<i>постанова КМУ від 10.04.2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти»</i>).</p> <p>Асистент дитини з ООП проходить медичний огляд відповідно до вимог законодавства та дотримується рекомендацій фахівців, визначених індивідуальною програмою розвитку дитини</p>
<p>8 Забезпечення допоміжними засобами для організації освітнього процесу</p>	<p>Відповідно до <i>постанови КМУ від 28.07.2021 року № 769 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530»</i> для дітей, які потребують II–V рівень підтримки, визначений відсоток із загальної суми фінансової підтримки, що використовується на закупівлю допоміжних засобів для навчання дитини з ООП.</p> <p>Забезпечення необхідними допоміжними засобами для навчання, що дають змогу опанувати освітню програму, здійснюється за рахунок державного та місцевих бюджетів, коштів засновників таких закладів, інших джерел, не заборонених законодавством, відповідно до Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладі освіти (<i>постанова КМУ від 09.12.2020 року № 1289</i>).</p> <p>Команда психолого-педагогічного супроводу зазначає перелік допоміжних засобів для навчання дитини з ООП, враховуючи її потреби (<i>наказ МОН від 23.04.2018 № 414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти»</i>)</p>
<p>Приклад</p>	<p>Для дітей з функціональними, фізичними та інтелектуальними типами труднощів можуть використовуватись:</p>

- об'ємні моделі для розвитку зорового сприймання, призначені для забезпечення розвитку навичок систематизації, розвитку логічного мислення (піраміда різнокольорова з фігурами різних параметрів і характеристик: за кольором, формою, розміром та ін.);
- об'ємні та площинні моделі для розвитку зорового сприймання, які призначені для забезпечення розвитку уяви, мислення та просторового мислення (геометричні тіла, фігурки тварин, казкові герої, іграшки та ін.);
- розвивальні ігри для м'язового тренування рук, які призначені для забезпечення розвитку моторики, планування, комунікації, мислення, мовлення, моделювання ситуацій (малюнки на відмінність, предметні, сюжетні (набір лікарський, дитяча перукарня, лялька з комплектами одягу, мозаїка, будівельний матеріал, настільний конструктор, іграшки-тварини, різноманітні парні піраміди та ін.);
- засоби для сенсомоторної інтеграції та корекції когнітивної сфери (сенсорний куток, сенсорна сумка, набори зображень для вивчення кольорів та форм, посібники на засвоєння сенсорних еталонів (колір, форма, величина) та ін.)

9 Потреба в розумному пристосуванні

Розумне пристосування – це адаптація середовища до потреб користувачів, зокрема вихованців з ООП, що передбачає внесення необхідних змін чи коректив в окремі продукти, послуги закладу дошкільної освіти.

Приклади розумного пристосування в ЗДО:

- зміна місця групи (з другого поверху на перший);
- плаский вхід, пандуси, кольорове маркування сходів, стін, освітлення, усунення порогів;
- використання матеріалів у альтернативних форматах;
- надання додаткового часу для виконання завдань;
- гнучкий розклад відповідно до рівня працездатності/втомлюваності дитини;
- надання можливості для усамітнення;
- ресурсна кімната;
- використання навушників для контролю шуму;
- стежити, чи правильно дитина користується окулярами, слуховим апаратом;
- надання послуги перекладу жестової мови або використання асистивних технологій

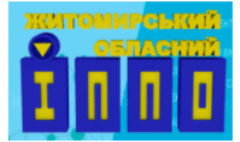
<p>10 Наявність інвалідності</p>	<p>Наявність інвалідності слід розуміти як стійкий розлад функціонування організму, зумовлений захворюванням, наслідками травм або вродженими дефектами, що призводить до обмеження життєдіяльності, а також необхідності в соціальній підтримці та допомозі.</p> <p>Слід пам'ятати, що для зарахування дитини з інвалідністю до ЗДО до заяви про зарахування додаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> • копія медичного висновку про дитину з інвалідністю, виданого лікарсько-консультативною комісією закладу охорони здоров'я, або копія посвідчення особи, яка одержує державну соціальну допомогу відповідно до Закону України «Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю»; • копія індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю
<p>11 Члени команди психолого-педагогічного супроводу, які склали індивідуальну програму розвитку</p>	<p>Розробка ППР є виключно командною роботою і не покладається на асистента вихователя, практичного психолога чи вихователя-методиста зокрема.</p> <p>Зверніть увагу, що фахівці ІРЦ за запитом ЗДО можуть бути присутніми на засіданнях КППС, надавати консультаційну та методичну допомогу педагогічним працівникам, батькам (у разі потреби), брати участі у моніторингу ефективності ППР чи визначенні необхідності зміни рівня підтримки тощо</p>
<p>12 Погодження індивідуальної програми розвитку з батьками / іншими законними представниками дитини</p>	<p>Батьки – обов'язкові учасники команди психолого-педагогічного супроводу. Не варто нехтувати їхньою включеністю в усі процеси, але, звісно, зі здоровою та адекватною позицією щодо цього</p>

Представлені матеріали не претендують на зразковість та вичерпність, але водночас зорієнтовують на те, що двох однакових ППР існувати не може. Організація індивідуалізованого підходу залежить від можливостей дитини, низки її унікальних особливостей, умов виховання та розвитку, зовнішнього середовища (інклюзивної культури оточення, політики закладу, специфіки інклюзивної практики та досвіду її реалізації).

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ НА РІВНІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Рівні підтримки Особливості забезпечення	1 поодинокі незначні труднощі	2 труднощі легкого ступеня прояву	3 труднощі помірного ступеня прояву	4 труднощі важкого ступеня прояву	5 труднощі найтяжчого ступеня прояву
Інклюзивна група	X	✓	✓	✓	✓
Кількість дітей з рівнем підтримки в групі	будь-яка	не >	не >	не >	не >
Асистент вихователя	X	✓	✓	✓	✓
Асистент дитини	X	X	✓ ✓ ✗	✓	✓
КРЗ Закупівля обладнання	X	до 2 занять 10 % від загальної суми фінансової підтримки	до 4 занять 20 % від загальної суми	до 6 занять 35% від загальної суми	до 8 занять 35% від загальної суми
Індивідуальна програма розвитку Індивідуальний навчальний план	✓ ✓ ✗	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓	✓ ✓
Організація освітнього процесу	заняття за розкладом групи	<ul style="list-style-type: none"> заняття за розкладом групи адаптація змісту навчання 	<ul style="list-style-type: none"> заняття за адаптованим розкладом адаптація змісту навчання 	<ul style="list-style-type: none"> заняття за адаптов. розкладом зміна результатів модифікація/адапт. змісту навчання 	<ul style="list-style-type: none"> заняття за модифік. розкладом зміна результатів модифікація/адапт. змісту навчання

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Голентовська Ольга Святославівна, кандидат психологічних наук, завідувачка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР

Градівська Віта Михайлівна, методист лабораторії методичного забезпечення КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, учитель Житомирської спеціальної школи № 1 Житомирської обласної ради

Гуменюк Антоніна Валеріївна, методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР

Козир Вікторія Вікторівна, методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, учитель Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради